

JOB-PANEL ONDERZOEK

Mbo-studenten en het studentenleven

Augustus en september 2020

Utrecht

Utrecht, 24 september 2020

Inleiding

Beste lezer,

Voor u ligt het eerste panelonderzoek van de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB). Sinds de zomer van 2020 beschikt JOB over een panel van zo'n 17.000 mbo-studenten die gedurende het schooljaar om hun mening worden gevraagd. Dit onderzoek is het resultaat van de eerste vragenlijst die wij onder een deel van het panel hebben uitgezet.

Doordat bijna alle aandacht gaat naar de coronacrisis, zouden we bijna vergeten dat er dit schooljaar nog iets belangrijks staat te gebeuren. Vanuit JOB is er een aantal jaar geleden een lobby gestart om mbo'ers voortaan ook studenten te noemen. En dat is gelukt! In 2018 kondigde Minister van Engelshoven aan dat vanaf schooljaar 2020-2021 gaan mbo'ers namelijk officieel studenten heten.

In de communicatie van de overheid (en van JOB) wordt de term mbo-studenten al langer gebruikt. In 2018 deed van Engelshoven ook de oproep aan de maatschappij om mbo'ers voortaan ook te benoemen (en te behandelen) als studenten. Toch is dit in de rest van de maatschappij nog lang niet overal het geval: er wordt veelal gesproken over deelnemers, scholieren en leerlingen. Daarnaast komen mbo-studenten vaak niet in aanmerking voor studentenkortingen zoals een jaar lang een gratis NS-abonnement na afronding van de studie of zorgverzekeringen.

Naast deze praktische uitwerkingen, zien we als JOB dat mbo-studenten nog maar weinig worden betrokken bij studentactiviteiten die worden georganiseerd. Ook bij studentenkroegen of –huizen is het nog niet heel gebruikelijk dat mbo'ers worden toegelaten. En dat terwijl in dit onderzoek 60 procent aangeeft wel behoefte hebben om deel te nemen aan een introductieweek. Daarnaast geeft 54 procent aan zich niet welkom te voelen bij studentenactiviteiten, studentenkroegen en studentenhuizen.

Met dit onderzoek willen we een eerste aanzet geven om mbo'ers hier wél toe te laten en te betrekken bij dergelijke plekken en activiteiten. Want ook mbo'ers verdienen het om een stad te leren kennen, korting te krijgen en feest te vieren.

Veel leesplezier!

JOB-bestuur 2020/2021, Matthijs Steur en Miron van Wijngaeren

Onderzoeksopzet

JOB beschikt over een panel van ongeveer 17.000 mbo-studenten. Dit panel is tot stand gekomen door de afname van de JOB-monitor, het grootste onderzoek naar de oordelen van mbo-studenten dat JOB eenmaal per twee jaar uitvoert. Deelnemers aan de JOB-monitor is gevraagd of zij vaker mee wilden werken aan onderzoeken. Van degene die hier positief tegenover stonden is het mailadres gevraagd.

Geselecteerde e-mailadressen	8.658
Onbereikbaar	213
Uitgeschreven via afmeldlink in de mail	67
Geen mbo-student meer	62
Wil niet langer deelnemen	108
Eén of meer inhoudelijke vragen beantwoord	724
Netto responspercentage	9%

*Tabel 1.
Responsv
erantwoor
ding*

Om het panel niet te veel te belasten, is dit onderzoek uitgezet onder de helft van de panelleden. Er zijn 8.658 mailadressen geselecteerd. Hiervan waren 213 mailadressen onbereikbaar. In mail is ook een afmeldlink opgenomen, zodat panelleden zich kunnen uitschrijven als zij geen interesse meer hebben. 67 panelleden hebben dit gedaan. Aan de panelleden is gevraagd of zij nog mbo-student zijn. Wanneer een deelnemer aangaf geen mbo-student meer te zijn, werd de vragenlijst beëindigd. Dit was 62 keer het geval. In de vragenlijst werd ook gevraagd of de deelnemer nog wel interesse had om mee te werken aan de onderzoeken van JOB. 108 deelnemers gaven aan dat zij niet langer wilden deelnemen.

De mail wordt met tien verschillende onderwerpregels verzonden aan een deel van het panel. Het mailingsprogramma bekijkt vervolgens welke mail het meeste wordt geopend. Deze onderwerpregel wordt vervolgens gehanteerd om de mailing te verzenden naar de rest van het panel. Uiteindelijk hebben 724 respondenten één of meer inhoudelijke vragen beantwoord (9% van de aangeschreven panelleden).

De vragenlijst bestond uit (naaste hierboven beschreven controlevragen) uit vier meerkeuzevragen en één open vraag. De gehele vragenlijst met antwoordcategorieën staan in Bijlage 1.

Resultaten

Deelname introductieweek

Op de vraag “*Het studiejaar begint in veel studentensteden in Nederland met een introductieweek voor studenten uit het hbo of universiteit. Stel je voor dat het Coronavirus niet zou bestaan. Zou je het dan leuk vinden als je hier als mbo’er ook aan kan/kon deelnemen?*” hebben 724 respondenten antwoord gegeven. 59 procent van de respondenten gaf aan dat hij of zij het leuk zou vinden om deel te nemen aan een introductieweek. 25 procent van de respondenten gaf aan er geen behoefte aan te hebben. 16 procent weet niet of hij of zij daar behoefte aan heeft.

Invulling introductieweek

Aan de respondenten die aangaven het leuk te vinden om deel te nemen aan een introductieweek, is gevraagd aan welke activiteiten zij dan graag zouden willen deelnemen. Er konden meerdere antwoorden worden aangevinkt. Uiteindelijk hebben 413 panelleden de vraag beantwoord. Hieronder een overzicht van de invulling van een introductieweek, op volgorde van percentage van studenten dat zou deelnemen:

Utrecht, 24 september 2020

1. Introductiefeest (73 procent)
2. Kennismaken met andere studenten uit het mbo, hbo en universiteit (64 procent)
3. Kroegentocht door de stad (58 procent)
4. Introductie van studentenverenigingen in de stad (44 procent)
5. Sportactiviteiten (39 procent)
6. Cultureel programma met film/muziek (38 procent)
7. Rondleiding door de stad (35 procent)

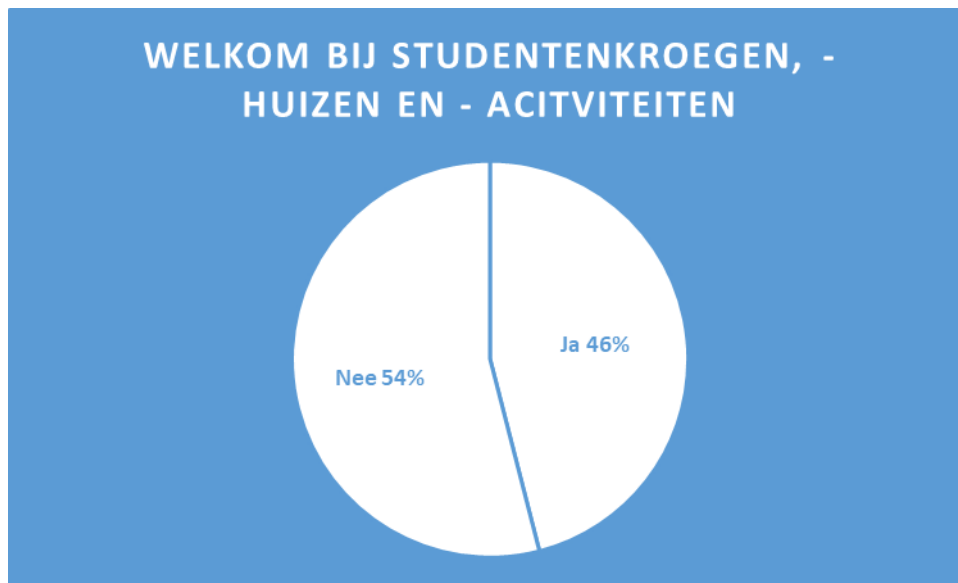
Respondenten konden ook antwoord geven op de vraag 'Anders, namelijk...'. 22 respondenten hebben hier een antwoord ingevuld. Activiteiten die hier werden genoemd waren uiteten gaan, een kamp, escaperoom, paintball, klimpark, muziek maken, spelletjesmiddag, speurtocht, survivals in de Ardennen, voorlichting over verenigingen waar je kan aansluiten en workshops gerelateerd aan je studie.

Lid van een studentenvereniging

Op de vraag 'Zou je het leuk vinden om lid te worden van een studentenvereniging?' hebben 704 respondenten antwoord gegeven. Er konden meerdere antwoorden worden aangevinkt. 26 procent geeft aan geen lid te willen worden van een vereniging. 18 procent weet het niet. Hieronder een overzicht van de panelleden die lid zouden willen worden van een studentenvereniging, op volgorde van het percentage studenten dat zou willen deelnemen:

1. Gezelligheidsvereniging (42 procent)
2. Studievereniging (22 procent)
3. Sportvereniging (18 procent)
4. Andere vereniging (9 procent)

Welkom bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteiten

Op de vraag 'Voel jij je als mbo-student welkom bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteiten?' hebben 687 respondenten geantwoord. 54 procent geeft aan zich niet welkom te voelen. 46 procent voelt zich wel welkom.

Als de respondenten die hebben aangegeven zich niet welkom te voelen bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteiten is ook gevraagd waarom zij dit ervaren. Dit heeft geleid tot 358 open antwoorden.

De open antwoorden zijn allen doorgenomen, gelabeld en vervolgens gecategoriseerd. Daar kwamen grofweg zes categorieën uit voort.

1) Mbo'ers worden niet gezien als student

Uit de antwoorden komt voren naar dat een deel van de studenten zich niet welkom voelt bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteit omdat mbo'ers niet worden gezien als studenten. Deze groep betreft het niet welkom voelen vooral op hoe er naar mbo'ers wordt gekeken.

"Andere jongeren zien je niet als studenten dus je voelt je al snel weggekeken"

"mbo-studenten worden niet als studenten gezien door 99% van de samenleving."

"Ik heb het gevoel dat wij niet worden gezien als echte studenten."

"Veel mensen vinden dat MBO'ers geen studenten zijn. Hierdoor voel ik me niet echt welkom."

2) Mbo'ers zijn minderwaardig

Naast dat mbo'er niet worden gezien als studenten, geeft ook een deel aan zich niet welkom te voelen omdat er op mbo'ers wordt neergekeken of ze zich minderwaardig voelen. Een deel schrijft dit toe aan hoe er door anderen naar hen wordt gekeken, anderen geeft aan zichzelf minder te voelen.

*"[...] Voel me als MBO er ook altijd minder bij mensen van het HBO en de UNI."
"als Mbo-student word ik als minderwaardig en 'gehandicapt' beschouwd ten opzichte van 'hoger opgeleiden'..... jammer [...]"*

"[...] Ik krijg vaak te horen dat wij minder zijn, dus nee."

"Er word op je neergekeken"

"Er word vaak gedacht dat mbo studenten minder slim zijn, we worden vaak bevooroordeelt omdat meer met praktijk doen dan met theorie."

"Het voelt alsof je als mbo'er niet meetelt"

"hbo'ers en universiteit studenten doen minachtig over ons [...]"

"Ik voel me minder goed"

"Je wordt uitgelachen als MBO-student. Minimaal een HBO student "telt"."

"Mbo is een laag niveau volgens vele mensen, en die verdienen het volgens andere soms niet om Feest te vieren"

"MBO wordt als 'minder' en 'niet goed genoeg' gezien"

"Mbo'ers worden altijd in het hokje "mavo, duo, lui en dom" gezet. Dit houd mij erg tegen."

"Mbo'ers worden hier als minder gezien"

"[...] het begrip MBO word gezien als iets lachwekkende. En daarnaast heb ik ervaren dat ik niet overal welkom ben en serieus genomen word"

"Ze vragen gelijk welke studie en waar, is t mbo, lopen ze weg en ben je opeens minder belangrijk"

3) Gericht op HBO en WO

Een deel van het panel geeft aan zich niet welkom te voelen bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteiten omdat deze plekken en activiteiten vooral gericht zijn op HBO- en WO-studenten.

"Het is algemeen bekend dat dit meer is voor de universiteit of het hbo. Op het mbo krijg je niks mee van het 'leuke studentenleven'"

“Overall wordt er beschreven alleen voor hbo of universiteits studenten”

“Het is nu meer voor HBO en WO studenten”

“Ik ken er geen één. En volgens mij zijn al die verenigingen en/of kroegen voor HBO en Universiteit”

“Ik moeste verhuizen, en het was heel lastig om een kamer te vinden omdat ze vragen meestal voor HBO of WO studenten. Gellukig ben ik toch klaar na 2 a 3 maanden aan het reageren. Maar het is niet leuk dat ze vragen bijna elke keer alleen voor HBO en WO studenten.”

“zulke dingen zijn vooral voor hbo en uni studenten”

4) Leeftijd

Een deel van het panel geeft aan dat vooral hun leeftijd meespeelt in het niet welkom voelen bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteiten. Dit kan aan de ene kant komen omdat ze zich te jong voelen, aan de andere juist omdat men zich te oud voelt.

“Als je begint op het mbo ben je vaak nog geen 18 jaar, en dan zijn kroegentochten minder leuk.”

“ik ben nog geen 18”

“Ik voel me dan behoorlijk jong in vergelijking met de andere studenten”

“Ik voel me daar te volwassen voor.”

“Daar voel ik mij echt te oud voor.”

“Ik ben 36 jaar en word vaak geweigerd want ze geloven niet dat ik student ben”

5) Geen toegang

Een aantal mbo'ers laat weten zich niet welkom te voelen, omdat hen de toegang werd geweigerd.

“Als MBO'er niet, die worden heer niet toegelaten”

“Je komt er vaak niet binnen als ze horen dat je MBO ben”

“Je komt niet binnen met een studentenpas van een MBO school.”

“Je komt niet binnen zonder hbo pas”

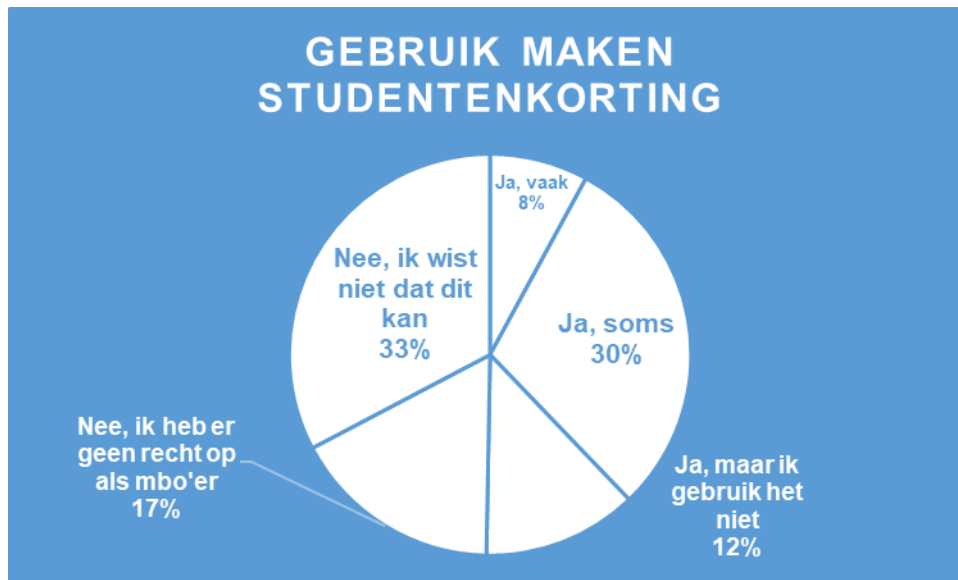
“Je mag niet altijd overal naar binnen, en soms zijn er feesten voor studente verenigingen waar je niet binnen kan komen”

6) Overig

Een deel van de open antwoorden gaf niet direct antwoord op de vraagstelling. Deze overige antwoorden waren grofweg in een aantal categorieën te onderscheiden:

- Geen behoefte aan (*“Hier ligt mijn interesse niet. Ik ga veel liever met een paar vriendinnen wat leuks doen.”*)
- Nooit geweest (*“Daar ga ik niet heen.”*)
- Praktische overwegingen (*“Hebben wij niet in de buurt”*)

Studentenkorting

De vraag ‘Kun jij als mbo'er gebruik maken van studentenkorting? Bijvoorbeeld in de sportschool, restaurants, kledingwinkels of cafés’ is door 682 respondenten beantwoord. Er kon één antwoord worden gegeven.

33 procent aan dat ze niet wisten dat dit kan. 30 procent maakt soms gebruik van studentenkorting, terwijl 17 procent aangeeft er geen recht op te hebben als mbo'er. 12 procent geeft aan dit wel te krijgen, maar er geen gebruik van te maken. 8 procent geeft aan vaak gebruik te maken van studentenkorting.

Conclusie

Met de kennis dat mbo'ers vanaf dit schooljaar studenten heten, was het interessant om te zien in hoeverre mbo'ers ook daadwerkelijk behoefte hebben aan studentenactiviteiten.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er nog zeker veel dingen kunnen worden veranderd. 59 procent van de ondervraagden geeft bijvoorbeeld aan het leuk te vinden deel te nemen aan een introductieweek. Een introfeest, kennismaken met andere studenten en een kroegentocht zijn de favoriete invullingen van zo'n introductieweek. Op dit moment mogen mbo'ers vaak niet meedoen aan de 'reguliere' introductieweken in grote studentensteden. Wij zouden er dan ook voor willen pleiten om mbo'ers hier ook toe te laten, gezien de behoefte die er onder deze groep is.

Naast een introductieweek hoort ook een studentenvereniging bij het studentenleven. Een kwart van de ondervraagden geeft aan geen behoefte te hebben om lid te worden van een studentenvereniging. 18 procent weet niet of hij of zij hier lid van zou willen worden. 42 procent geeft aan lid te willen worden van een gezelligheidsvereniging, 22 procent van een studievereniging. Er is onder mbo'ers dus ook zeker behoefte om lid te worden van een studentenvereniging. Bij veel studentenverenigingen in grote steden mogen mbo'ers geen lid worden. Ook hier geldt: we zouden graag zien dat mbo'ers ook worden toegelaten tot studentenverenigingen.

Daarnaast hebben we gevraagd of mbo'ers zich nu al welkom voelen bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteiten. Iets minder dan de helft (46 procent) geeft aan dat zij zich welkom voelen. De andere helft (54 procent) geeft aan zich niet welkom te voelen. Hen is ook gevraagd waarom dat zo is. Daar kwam onder andere naar voren dat mbo'ers niet worden gezien als student. Ook is er een gevoel van minderwaardigheid: er wordt op hen neergekeken. Verder gaf een deel aan dat deze kroegen, huizen en activiteiten vooral gericht zijn op HBO- en WO-studenten. Leeftijd speelt ook een rol: sommigen voelen zich te jong hiervoor, anderen juist te oud. Een ander deel gaf aan zich niet welkom te voelen, omdat ze geen toegang krijgen tot bijvoorbeeld een studentenkroeg of studentenhuis.

Al met al kunnen we concluderen dat het ondervragen van het JOB-panel heeft geleid tot nuttige bevindingen, waar wij als JOB weer mee aan de slag kunnen. Het

Utrecht, 24 september 2020

benoemen van mbo'ers tot studenten is een eerste stap, maar wat betreft de praktische uitwerkingen daarvan is er nog veel werk aan de winkel. Wij zullen ons blijven inzetten op een inclusief beleid waar welke student, van mbo tot WO, zich optimaal student zal voelen.

Bijlage 1: Vragenlijst

Controlevraag 1*Wil je nog meewerken aan de onderzoeken van JOB?*

- Ja

- Nee

Indien Nee, einde onderzoek**Controlevraag 2***Ben je nog mbo-student?*

- Ja

- Nee

Indien Nee, einde onderzoek

1) Het studiejaar begint in veel studentensteden in Nederland met een introductieweek voor studenten uit het hbo of universiteit.

Stel je voor dat het Coronavirus niet zou bestaan. Zou je het dan leuk vinden als je hier als mbo'er ook aan kan/kon deelnemen?

Een antwoord mogelijk

- Ja

Dan naar vraag 2

- Nee, geen behoefte aan

Dan naar vraag 3

- Weet ik niet

Dan naar vraag 3

2) Aan welke activiteiten zou je graag deel willen nemen?

Meerdere antwoorden***mogelijk****- Kroegentocht door de stad**- Introductiefeest**- Introductie van studentenverenigingen in de stad**- Kennismaken andere studenten uit het mbo, hbo en universiteit*

- Cultureel programma met film / muziek
- Sportactiviteiten
- Rondleiding door de stad

- Anders, namelijk...

Antwoord invullen hier mogelijk

3) Zou je het leuk vinden om lid te worden van een studentenvereniging?

Een antwoord mogelijk

Ja, van een gezelligheidsvereniging

Ja, van een sportvereniging

Ja, van een studievereniging

Ja, van een andere vereniging

Nee

Weet ik niet

4) Voel jij je als mbo-student welkom bij studentenkroegen, studentenhuizen en studentenactiviteiten?

Open antwoord bij Nee

Ja

Nee, want: ...

5) Kun jij als mbo'er gebruik maken van studentenkortingen? Bijvoorbeeld in de sportschool, restaurants, kledingwinkels of cafés"

Een antwoord mogelijk

Ja, vaak

Ja, soms

Nee, ik heb er geen recht op als mbo'er

Nee, ik gebruik het niet

Nee, ik wist niet dat dit kan